

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЗАКАРПАТТЯ У 2015 РОЦІ

Статистичний збірник

Ужгород 2015

ПЕРЕДМОВА

Статистичний збірник "Соціально-демографічні характеристики домогосподарств Закарпаття у 2015 році" підготовлено за підсумками опитування (базового інтерв'ю) в рамках вибіркового обстеження умов життя домогосподарств.

Основним джерелом інформації щодо соціально-демографічних характеристик домогосподарств країни є переписи населення, які періодично проводяться органами державної статистики. В періоди між проведенням переписів дані щодо складу домогосподарств та інші їх характеристики отримуються за допомогою вибіркового обстеження умов життя домогосподарств.

Вибіркове обстеження умов життя домогосподарств здійснюється з метою комплексного дослідження рівня життя населення в цілому та окремих його верств. Обстеження здійснюється на постійній основі і базується на загальноприйнятих міжнародних стандартах.

Програма обстеження містить оновлену систему показників, що враховує зміни, пов'язані з переходом економіки до ринкових відносин.

В збірнику наведені підсумки обстеження щодо складу домогосподарств, рівня освіти його членів, житлових умов та наявності підсобного господарства, а також показники обладнання житла домогосподарств центральним опаленням, водопроводом, гарячим водопостачанням та іншими видами благоустрою. Матеріал доповнено графіками і діаграмами, коротким аналітичним оглядом порівняльного характеру.

Дані наведені у порівнянні з середніми показниками по країні та областях Карпатського економічного району. Схема економічного районування була розроблена Радою по вивченню продуктивних сил України і використовується в розробці підсумків обстеження умов життя домогосподарств.

ЗМІСТ

Передмова	3
Скорочення	4
Умовні позначення	4
Аналітичний огляд	7
1. Кількість відібраних домогосподарств та їх участь у базовому інтерв'ю у 2015 році	9
2. Рівень участі домогосподарств у базовому інтерв'ю у 2015 році	9
3. Характеристика домогосподарств у 2015 році	10
4. Розподіл домогосподарств за місцем проживання у 2015 році	10
5. Середній розмір домогосподарств по регіонах України у 2015 році	11
6. Розподіл домогосподарств за кількістю їх членів і наявністю дітей	12
7. Розподіл домогосподарств з дітьми за віком у 2015 році	13
8. Розподіл домогосподарств у складі яких є діти, які не мають одного чи двох батьків	13
9. Характеристика домогосподарств без дітей	14
10. Характеристика домогосподарств без дітей у 2015 році	14
11. Розподіл домогосподарств за наявністю і кількістю працюючих осіб у їх складі у 2015 році	15
12. Розподіл домогосподарств за кількістю працюючих осіб у їх складі у 2015 році .	15
13. Розподіл населення за рівнем освіти у 2015 році	16
14. Розподіл населення за рівнем освіти у 2015 році	16
15. Таблиця співставлення ступенів освіти за міжнародною стандартною класифікацією освіти (МСКО) з навчальними закладами України, які забезпечують отримання відповідного ступеня	17
16. Розподіл чисельності учнів, слухачів та студентів навчальних закладів Закарпатської області за міжнародною стандартною класифікацією освіти (МСКО)	18
17. Основні заклади освіти у Закарпатській області	19
18. Загальноосвітні навчальні заклади у Закарпатській області та кількість в них учнів	19
19. Вищі навчальні заклади освіти області I–II рівня акредитації за формами навчання	20

20. Вищі навчальні заклади освіти області III–IV рівня акредитації за формами навчання	21
21. Характеристика житла домогосподарств	22
22. Розподіл домогосподарств за чисельним складом та житловими умовами	23
23. Розподіл домогосподарств області у 2015 році з різним чисельним складом за кількістю кімнат	24
24. Розподіл домогосподарств у 2015 році за розміром житлової площі на одну особу	24
25. Наявність та характеристика житлового фонду	25
26. Житловий фонд області	26
27. Обладнання житла домогосподарств у 2015 році	26
28. Розподіл домогосподарств у 2015 році за ступенем задоволення своїми житловими умовами	27
29. Розподіл домогосподарств у 2015 році за ступенем задоволення своїми житловими умовами	27
30. Характеристика домогосподарств, які мають особисті підсобні господарства у 2015 році	28
31. Характеристика домогосподарств, які мають особисті підсобні господарства	29
32. Розподіл земельної площі, яка знаходиться у користуванні домогосподарств, за видом її використання	29
Характеристика якості оцінки значення показників за результатами обстеження умов життя домогосподарств	30
Програма обстеження	31
Визначення основних термінів і понять	33

Аналітичний огляд

За даними базового інтерв'ю щодо умов життя домогосподарств в області налічується 356,6 тис. домогосподарств, з них 59,4% проживають у сільській місцевості.

В цілому для області характерні домогосподарства з чотирьох і більше осіб – 48,1%. Питома вага зазначених домогосподарств є у 2,2 раза вищою, ніж у середньому по країні. Кожне восьме домогосподарство має в своєму складі лише одну особу, 17,6% – двох, п'ять з двадцять трьох – трьох осіб.

Народжуваність та кількість дітей у сім'ях залежить, зокрема, від житлово-побутових умов, комерціалізації системи охорони здоров'я та освіти, тощо. Дітей віком до 18 років мають 54,4% домогосподарств при 38,2% по країні. Серед домогосподарств області з дітьми 17,0% має дітей у віці 14–15 років та 17,1% – у віці 16–17 років, дев'ять з двадцять восьми – до 3 років, сім з двадцять двох – у віці 3–6 років, а п'ять з дванадцяти – у віці 7–13 років.

Частка домогосподарств області, у складі яких є діти, які не мають одного чи обох батьків, становить 9,3% загальної кількості домогосподарств, порівняно з минулим роком вона залишилася без змін та становила 17,0% загальної кількості домогосподарств з дітьми при 20,0% по країні. З них сім з п'ятнадцяти домогосподарств виховує – двох дітей, п'ять з тринадцяти – одну дитину, 14,7% – три і більше дітей.

Умови та рівень життя домогосподарств у значній мірі залежать від кількості дорослих осіб у їх складі. Зокрема, п'ять з восьми домогосподарств з дітьми має у своєму складі три і більше дорослі особи, 32,6% – дві особи. Лише одну дорослу особу мають у своєму складі 4,6% домогосподарств області з дітьми, з яких 7,9% виховує двох і більше дітей при 15,6% в середньому по країні.

Кількість домогосподарств, які у своєму складі не мають дітей становить 162,4 тис. або 45,6% усіх домогосподарств при 61,8% по країні. При цьому 44,9 тис. домогосподарств складається з однієї особи, з них 57,6% – непрацездатного віку. Серед домогосподарств, які складаються з двох і більше осіб, 51,5% мають у своєму складі осіб лише працездатного віку, в складі кожного шостого – є одна особа у непрацездатному віці, а у майже кожному п'ятому домогосподарстві – всі особи непрацездатного віку

На домогосподарство області в середньому припадає 1,4 працюючої особи при 1,0 особи – в середньому по країні. Цей показник найвищий серед областей. Коефіцієнт економічного навантаження на працюючого члена домогосподарства (відношення загальної кількості членів домогосподарства до кількості працюючих у його складі) в області склав 2,50

при 2,51 раза в середньому по країні та 2,60 раза у 2014р. Для області характерні домогосподарства у складі яких працює одна та дві особи.

Соціально-економічні умови та рівень життя домогосподарства залежать не тільки від наявності у його складі дітей, працюючих осіб, осіб непрацездатного віку, але й від їх освітнього рівня.

В області частка населення у віці 6 років і старші, яке має повну вищу освіту, становить 16,6%, неповну вищу – 12,6%.

На початок 2014/2015 навчального року в області діяло 8 вищих навчальних закладів I–II рівня акредитації та 6 вищих навчальних закладів III–IV рівня акредитації, в яких навчалось відповідно 3,4 та 19,7 тис. студентів. У 2014р. в області діяли 4 аспірантури, в яких на кінець року навчалися 271 аспірантів за рахунок державного бюджету.

На початок 2015р. в області налічувалось 321,8 тис. будинків. Загальна кількість квартир на початок 2015р. в області склала 402,5 тис. За кількістю кімнат квартири розподілялись наступним чином: 17,5% – однокімнатні, 37,1% – двокімнатні, 31,5% – трикімнатні, 13,9% квартир мають чотири і більше кімнат.

Як свідчать матеріали обстеження умов життя домогосподарств сім з десяти закарпатських домогосподарств проживають в індивідуальних будинках, 28,2% – в окремій квартирі, 0,9% – в гуртожитку та 0,2% – в частині індивідуального будинку.

Житло 12,8% домогосподарств області було збудовано до 1960р., п'яти домогосподарств з семи – у 60-х–80-х роках. За останні 23 роки збудувало житло 15,8% домогосподарств при 11,0% в середньому по країні.

В області переважну більшість (95,8%) становлять домогосподарства, які проживають у приватному (приватизованому, купленому) житлі, 3,7% наймають його у фізичних осіб, 0,5% проживають у державному житлі. Кожне третє обстежуване домогосподарств області має двохкімнатне житло, чотири з десяти – трикімнатне житло. Чотири домогосподарства з двадцяти одного проживає в чотирьох і більше кімнатах, а 6,5% – в однокімнатних квартирах (будинках).

Серед домогосподарств, які займають одну, дві, три кімнати, чотири та більше кімнат, найбільшу питому вагу складають домогосподарства з чотирьох та більше осіб.

Значний вплив на рівень життя населення має наявність особистих підсобних господарств. Майже вісім з одинадцяти домогосподарств області мають у своєму користуванні земельні ділянки, а дев'ять з шістнадцяти – утримують худобу, птицю, бджіл. За питомою вагою домогосподарств, які мають в користуванні земельні ділянки Закарпаття (72,5%) поступається Івано-Франківській області (74,1%). За часткою домогосподарств, які утримують худобу, птицю та бджіл область займає провідну позицію в Україні.

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ

Великі міста – міста з чисельністю населення 100 тис. чоловік і більше.

Малі міста – міста та селища міського типу з чисельністю населення менше 100 тис. чоловік.

Домогосподарство – сукупність осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життя, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують та витрачають кошти. Ці особи можуть перебувати в родинних стосунках, або стосунках свояцтва, не перебувати у будь-яких з цих стосунків, або бути і в тих, і в інших стосунках. Домогосподарство може складатися з однієї особи (стаття 1 Закону України "Про Всеукраїнський перепис населення"). Оскільки частка домогосподарств, у складі яких є особи, не пов'язані родинними стосунками, складає 0,38% від загальної кількості домогосподарств (0,47% – від кількості домогосподарств за виключенням одинаків), в сучасних економічних умовах поняття "домогосподарство" і "сім'я" дуже близькі.

Статистична вага домогосподарства – кількість домогосподарств генеральної сукупності, яку репрезентує одне домогосподарство з вибірки.

Діти – особи у віці до 18 років, які не перебувають у шлюбі.

Дорослі – особи у віці 18 років і старше, а також – особи до 18 років, які перебувають у шлюбі.

Домогосподарства, у складі яких є діти, які не мають одного чи обох батьків – домогосподарства з дітьми, у яких немає матері та/або батька (помер(ла), розлучені тощо).

Кількість дорослих у домогосподарстві, у складі якого є діти, які не мають одного чи обох батьків – кількість усіх дорослих осіб у домогосподарстві незалежно від родинних стосунків по відношенню до таких дітей. Наприклад, домогосподарство складається із шлюбної пари з двома дітьми, сестри голови домогосподарства, яка виховує свою дитину без чоловіка, а також з няні, яка живе і харчується у цьому домогосподарстві, але не пов'язана з ним родинними стосунками. Кількість дорослих у цьому домогосподарстві – чотири (а не одна матір, яка сама виховує дитину). Такий підхід обумовлений спільністю витрат усіх членів домогосподарства на харчування, оплату житла тощо і дозволяє більш точно відобразити фактичні умови, в яких зростає дитина, яка не має одного чи обох батьків.

Дошкільні навчальні заклади – ясла, ясла-садки, дитячі садки, ясла-садки сімейного, комбінованого, компенсуючого типу (спеціальні та санаторні), навчально-виховні комплекси тощо.

Загальноосвітні навчальні заклади (ЗНЗ) – школи, ліцеї, гімназії, колегіуми, навчально-виховні комплекси (об'єднання), санаторні школи всіх ступенів, а також спеціальні школи.

Загальноосвітні навчальні заклади I ступеня (початкова школа) забезпечують початкову загальну освіту, II ступеня (основна школа) – базову загальну середню освіту, III ступеня (старша школа) – повну загальну середню освіту.

Професійно-технічні навчальні заклади (ПТНЗ) – навчальні заклади для забезпечення потреб громадян у професійно-технічній освіті.

Вищі навчальні заклади (ВНЗ) – технікуми, училища, коледжі, інститути, консерваторії, академії, університети тощо.

Відповідно до статусу вищих навчальних закладів встановлено чотири рівні акредитації: I – технікуми, училища, II – коледжі та інші прирівняні до них заклади, III і IV – академії, університети, інститути, консерваторії.

Вищі навчальні заклади здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями:

молодший спеціаліст – забезпечують технікуми, училища, інші вищі навчальні заклади I рівня акредитації;

бакалавр – забезпечують коледжі, інші вищі навчальні заклади II–IV рівнів акредитації;

спеціаліст, магістр – забезпечують вищі навчальні заклади III і IV рівнів акредитації.

Повна вища освіта – відмічається особам, які закінчили вищий навчальний заклад (інститут, консерваторію, академію, університет та інші прирівняні до них учбові заклади, які надають освітньо-кваліфікаційний рівень "спеціаліст", "магістр") і отримали документ про його закінчення.

Базова вища освіта – відмічається особам, які закінчили коледж та інші прирівняні до нього навчальні заклади або продовжують навчатися у вищому навчальному закладі – інституті, консерваторії, академії, університеті та інших прирівняних до них навчальних закладах освіти і отримали документ про набуття освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр".

Неповна вища освіта – відмічається особам, які закінчили технікум (училище) або інший прирівняний до нього навчальний заклад I рівня акредитації або продовжують навчатися у вищому навчальному закладі і отримали документ про набуття освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст"; у 1996р.¹ і раніше закінчили технікум (училище)

¹ Введення в дію Закону України "Про освіту" від 23 березня 1996р. №100/96–ВР.

або інший середній спеціальний навчальний заклад; у 1996р. і раніше навчалися у вищих навчальних закладах, пройшли половину або більше половини строку навчання і не завершили його. Тим особам, які у 1996р. і раніше навчалися у вищих навчальних закладах і пройшли менше половини строку навчання, відмічається освітній рівень, який вони мали до вступу у вищий навчальний заклад.

Професійно-технічна освіта – освіта, спрямована на формування у громадян професійних знань, умінь, навичок, розвиток духовності, культури, відповідного технічного, технологічного і екологічного мислення з метою створення умов їх професійної діяльності. Професійна освіта здобувається у професійно-технічних навчальних закладах. Відмічається особам, які закінчили у будь-якому році середнє або інше професійно-технічне училище, ремісниче училище, галузеве професійне училище (ГПУ), школу фабрично-заводського навчання (ФЗН), або фабрично-заводського учнівства (ФЗУ), а також технічне училище (ТУ), навчально-виробничий центр, навчально-курсний комбінат, інші прирівняні до них учбові заклади та отримали документ про закінчення.

Випускнику професійно-технічного навчального закладу, який успішно пройшов кваліфікаційну атестацію, присвоюється кваліфікація "кваліфікований робітник" з набутої професії відповідного розряду (категорії).

Випускнику, який закінчив відповідний курс навчання в акредитованому вищому професійному училищі певного рівня акредитації, може присвоюватися кваліфікація "молодший спеціаліст".

Повна загальна середня освіта – відмічається особам, які закінчили старшу школу: одинадцятирічну, десятирічну, ліцей, гімназію (включаючи дореволюційну), реальне училище, комерційне училище, іншу середню загальноосвітню школу.

Базова загальна середня освіта – відмічається особам, які закінчили "основну" школу, а саме восьмирічну школу у 1963–1989рр. і раніше, семирічну школу або 7 класів у 1961р. і раніше; 8 класів середньої школи у 1963–1989рр. і раніше, закінчили 9 класів середньої школи, 10 класів школи-одинадцятирічки, навчаються в 10–11 класах, в професійно-технічному закладі (крім осіб з повною загальною середньою освітою); тим, хто вибув із 8 класу в 1959/60 навчальному році і раніше, вибув із 9–11 класів або із професійно-технічного закладу в будь-якому році (крім осіб із повною загальною середньою освітою).

Початкова загальна освіта – відмічається особам, які закінчили початкову школу або 3 класи в 1972р. і пізніше, 4–6 класів у будь-якому році, 7 класів у 1960р. і пізніше; 8 класів у 1990р. і пізніше; тим, хто навчається в 5–9 класах; тим, хто вибув із 4 класу в 1972–1973рр. і пізніше, з 5–7 класів у будь-якому році, з 8 класу в 1960/61 навчальному році і пізніше, з 9 класу в 1989/1990 навчальному році і пізніше.

Не має початкової загальної – відмічається особам у віці 6 років і старшому (як тим, хто навчається, так і тим, хто не навчається), які не мають початкової загальної освіти, але вміють читати і писати будь-якою мовою або тільки читати (хоча б повільно).

Неписьменний – відмічається особам у віці 6 років і старшому, які не вміють читати.

Працююча особа – особа, яка надала ствердну відповідь на запитання "Чи працюєте в даний час?". Працюючі пенсіонери також відносяться до категорії "працюючі".

Непрацююча особа – особа, яка надала негативну відповідь на запитання "Чи працюєте в даний час?".

Пенсіонер – особа, яка отримує пенсію і не працює.

Особи працездатного віку (крім підлітків у віці 16–17 років) у 2015 році – жінки у віці 18–57 років включно (у зв'язку з поетапним підвищенням пенсійного віку для жінок з 55 до 60 років відповідно до статті 26 розділу III "Пенсії за віком у солідарній системі" Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 09.07.2003р. №1058-IV (у редакції Закону України від 08.07.2011р. №3668-VI) [11]), чоловіки у віці 18–59 років.

Особи непрацездатного віку (крім дітей) у 2015 році – жінки у віці 58 років і старші, чоловіки – 60 років і старше.

Коефіцієнт економічного навантаження на працюючого члена домогосподарства – відношення загальної кількості членів домогосподарства до кількості працюючих осіб у його складі.